

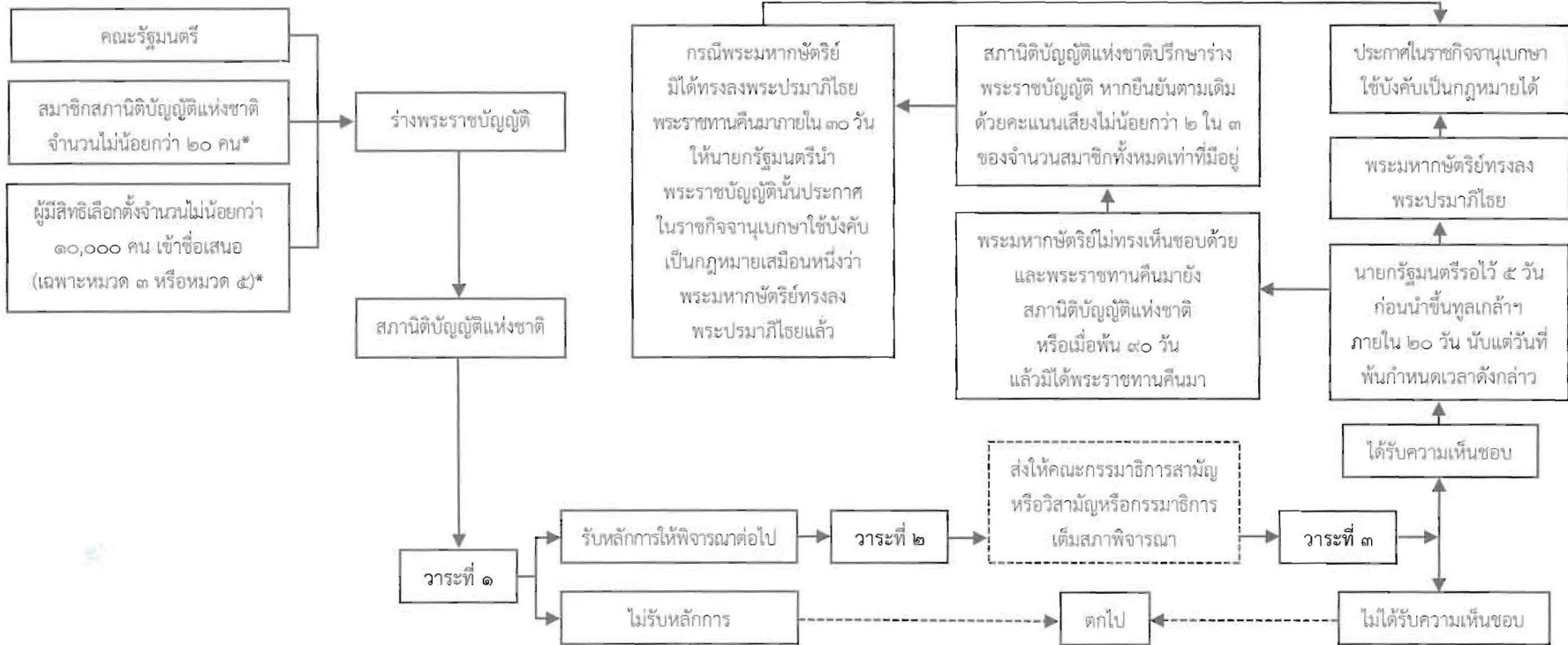
รายงาน ของ

คณะกรรมการการวิสามัญ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
คุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมการ
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

กระบวนการตราพระราชบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
(ในระหว่างที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ตามบทเฉพาะกาล)

หมายเหตุ : ๑. “ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น จากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในการกระบวนการตรากฎหมายทุกชิ้นตอน...” (มาตรา ๗๗ วรรคสอง)

๒. ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัติได้ขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย บุคคลดังต่อไปนี้สามารถเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบว่าร่างพระราชบัญญัติที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ

(๑) สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๑๐ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เสนอความเห็นต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อวินิจฉัยและแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบโดยไม่ชักช้า

(๒) นายกรัฐมนตรี และแจ้งให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติทราบโดยไม่ชักช้า

* ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจะเสนอได้ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี

จัดทำโดย : กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

รายงาน
ของ
คณะกรรมการการวิสามัญ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมการ ๑
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ...คณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ...) พ.ศ.
ที่ สว (สนช)(กมธ.๑) ๐๐๐๙/ (ร.๓๓) วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.....
เรื่อง รายงานการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ...) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ตามที่ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๑/๒๕๖๑ วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๑ ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ) ไว้พิจารณา และตั้งคณะกรรมการการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการการวิสามัญคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายกิตติพงษ์ เหล่านิพนธ์
๒. นายธานี อ่อนละเอียด
๓. พลเรือเอก นริส ประทุมสุวรรณ
๔. นายปิ่น วรรณพินิจ
๕. นายพจน์ อร่ามวัฒนานนท์
๖. พลเรือเอก พัลลภ ตมิศานนท์
๗. นายเจน นำชัยศิริ
๘. นางสาวภิรมย์พร คำปิ่นตา
๙. นายมนัส โกศล
๑๐. พลตำรวจโท วิบูลย์ บางท่าไม้
๑๑. นายศักดิ์ชัย ธนบุญชัย
๑๒. พลเอก ศุภกร สงวนชาติศรไกร
๑๓. นายสมภพ ปราบนรงค์
๑๔. นายสุชาติ ตระกูลเกษมสุข
๑๕. นายสุวรรณ สุขประเสริฐ
๑๖. พลเอก สุวโรจน์ ทิพย์มงคล

บัดนี้ คณะกรรมการธิการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จแล้ว
จึงกราบเรียนมาเพื่อให้โปรดนำเสนอต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไป

(ลงชื่อ) พลเอก ศุภกร สงวนชาติศรไกร

(ศุภกร สงวนชาติศรไกร)

ประธานคณะกรรมการธิการวิสามัญ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

(นายสุรียา อุ่นคำ)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการธิการวิสามัญ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมการธิการ ๑

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการธิการวิสามัญ

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๖๖-๗

โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๖๗

วัลลภา พิมพ์

สุรียา / วรวรรณ ทาน ๑

วรรณวิภา / ประเสริฐ ทาน ๒

รายงานของคณะกรรมการวิสามัญ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ตามที่ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๑/๒๕๖๑ วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๑ ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ) ไว้พิจารณา และตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา กำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน โดยมีกำหนดเวลาปฏิบัติงานภายใน ๓๐ วัน ต่อมาในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๙/๒๕๖๑ วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ ที่ประชุมได้ลงมติให้ขยายเวลาการปฏิบัติงานออกไปอีก ๓๐ วัน และในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๗๗/๒๕๖๑ เป็นพิเศษ วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ที่ประชุมได้ลงมติให้ขยายเวลาการปฏิบัติงานออกไปอีก ๓๐ วัน นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเสร็จแล้ว ปรากฏผลดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้มีมติเลือกตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑ พลเอก ศุภกร สงวนชาติศรไกร	เป็นประธานคณะกรรมการวิสามัญ
๑.๒ นายพจน์ อร่ามวัฒนานนท์	เป็นรองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่หนึ่ง
๑.๓ นายเจน นำชัยศิริ	เป็นรองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สอง
๑.๔ พลตำรวจโท วิบูลย์ บางท่าไม้	เป็นรองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สาม
๑.๕ พลเอก สุวโรจน์ ทิพย์มงคล	เป็นเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ
๑.๖ พลเรือเอก พัลลภ ตมิศานนท์	เป็นโฆษกคณะกรรมการวิสามัญ
๑.๗ นายมนัส โกศล	เป็นรองโฆษกคณะกรรมการวิสามัญ
๑.๘ นายศักดิ์ชัย ธนบุญชัย	เป็นกรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา
๑.๙ นายธานี อ่อนละเอียด	เป็นกรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา

๒. ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้มีมติแต่งตั้งที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ ดังนี้

๒.๑ นายธนกิจ สาโสภา	กรรมการสภาองค์การลูกจ้างยานยนต์
แห่งประเทศไทย
๒.๒ นายภาคภูมิ สุกใส	กรรมการสภาองค์การลูกจ้างพัฒนาแรงงาน
แห่งประเทศไทย
๒.๓ นายวาทิน หนูเกื้อ	หัวหน้าสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
๒.๔ นายสุวิทย์ ศรีเพียร	ประธานสภาองค์การนายจ้าง การเกษตร
ธุรกิจอุตสาหกรรมไทย

๓. ที่ประชุมคณะกรรมการการวิสามัญได้มีมติแต่งตั้ง นายสุริยา อุ้นคำ สำนักกรรมการ ๑ ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญ ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๘๖ วรรคสาม

๔. ผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้มาชี้แจงแสดงความคิดเห็น ดังนี้
สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑) นายจำนงค์ แจ่มโสภณ	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
๒) นายสุริเยนทร์ ศรีสังข์	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

กระทรวงแรงงาน

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

๑) นายอนุชา จันทระเกษร	ผู้อำนวยการกองนิติการ
๒) นายอำนาจ ภูระหงษ์	ผู้อำนวยการกองสวัสดิการแรงงาน
๓) นายชาญชัย ช่างสาร	ผู้เชี่ยวชาญด้านแรงงาน
๔) นายณรงค์ฤทธิ์ วรรณโส	นิติกรชำนาญการพิเศษรักษาการ
๕) นางสาวอังคณา เตชะโกเมนท์	ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย
ผู้อำนวยการกลุ่มงานมาตรฐานแรงงาน
ระหว่างประเทศ
๖) นายโชติวัฒน์ อิศาร	นักวิชาการแรงงานชำนาญการพิเศษ
๗) นายสายชล แจ่มแจ้ง	นักวิชาการแรงงานชำนาญการพิเศษ
๘) นายอาทร นุ่มสังข์	นักวิชาการแรงงานชำนาญการพิเศษ
๙) นางสาวจันทพร วิสุทธิกันต์	นักวิชาการแรงงานชำนาญการ
๑๐) นางเบญจวรรณ หฤษฎ์วงศ์	นักวิชาการแรงงานชำนาญการ
๑๑) นางสาวผกายพฤติ มูลศาสตร์	นักวิชาการแรงงานชำนาญการ
๑๒) นางสุจิตรา แสงพรุสิน	นักวิชาการแรงงานชำนาญการ
๑๓) นายพิทยาธร งามศรี	นักวิชาการแรงงานปฏิบัติการ
๑๔) นางสาวภคมน เรืองเลิศ	นักวิชาการแรงงานปฏิบัติการ
๑๕) นายสัญญา แสงกุล	นิติกรชำนาญการ
๑๖) นางสาวอมรรัตน์ ศรีกรด	นิติกรชำนาญการ
๑๗) นายบดี บวรเนาวรักษ์	นิติกรปฏิบัติการ

๕. ผู้ซึ่งคณะกรรมการการวิสามัญได้เชิญมาชี้แจงแสดงความคิดเห็น ดังนี้
กระทรวงแรงงาน

สำนักงานปลัดกระทรวง

- นายสมภพ ปราบณรงค์	รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษากฎหมาย
(นิติกรทรงคุณวุฒิ) |
|---------------------|--|

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

๑) นายอนุชา จันทระเกษร	ผู้อำนวยการกองนิติการ
๒) นายณรงค์ฤทธิ์ วรรณโส	นิติกรชำนาญการพิเศษรักษาการ
	ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

- นายสุชาติ จันทรานาคราช	รองประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
	ด้านแรงงาน

หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

๑) นายธนาศักดิ์ กิจรุ่งโรจน์	กรรมการแรงงานและพัฒนาฝีมือแรงงาน
๒) นางวิชาวรรณ ชมดง	กรรมการแรงงานและพัฒนาฝีมือแรงงาน
๓) นายประพันธ์ สิมะสันติ	กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการแรงงาน
	และพัฒนาฝีมือแรงงาน

๖. ร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่มีกรรมวิธีการวิสามัญสงวนความเห็น

๗. ร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอคำแปรญัตติ

๘. ผลการพิจารณา

๘.๑ ผลการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๘.๑.๑ สรุปผลการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ในชั้นการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

โดยที่มาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติว่า “ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายในรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป”

กระทรวงแรงงานโดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จึงได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยวิธีการในการรับฟังความคิดเห็น กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานได้กำหนดช่องทางการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในหลาย ๆ ช่องทาง ทั้งการจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็นและการรับฟังความคิดเห็นโดยผ่านเว็บไซต์ของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ซึ่งการจัดสัมมนาเป็นลักษณะการสัมมนาไตรภาคี จำนวน ๑ ครั้ง ระยะเวลา ๑ วัน เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ค กรุงเทพมหานคร พร้อมแจกแบบแสดงความคิดเห็นให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้แสดงความคิดเห็น มีผู้เข้าร่วมสัมมนา ๒๙๗ คน

ส่วนการรับฟังความคิดเห็นโดยผ่านเว็บไซต์ของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน www.labour.go.th ได้เปิดให้บุคคลทั่วไปแสดงความคิดเห็นได้ตั้งแต่วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐ รวมระยะเวลาการรับฟังผ่านช่องทางนี้ จำนวน ๓๓ วัน มีผู้สนใจเข้าชมเพื่อศึกษาร่างกฎหมาย จำนวน ๒๓๕ ครั้ง มีผู้เห็นด้วย ๔ คน ผู้ไม่เห็นด้วย ไม่มี และไม่มีผู้แสดงความคิดเห็น สำหรับประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็นจากการสนทนาไตรภาคีเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ประกอบด้วย

๑) ผู้เข้าร่วมสนทนาเห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ...) พ.ศ. เนื่องจากเป็นการเพิ่มสิทธิให้ลูกจ้างได้รับการคุ้มครองมากขึ้น

๒) การเพิ่มอัตราค่าชดเชยทำให้นายจ้างมีภาระต้นทุนในการจ่ายค่าชดเชยให้ลูกจ้างเพิ่มขึ้น

๓) ควรกำหนดช่องว่างการจ่ายค่าชดเชยระหว่างอายุการทำงานของลูกจ้าง ซึ่งทำงานครบ ๑๐ ขึ้นไป และ ๒๐ ปีขึ้นไป ให้มีระยะห่างแคบลง และคำนึงถึงความพร้อมของผู้ประกอบการ

๔) ไม่ควรกำหนดนิยามคำว่า การลาเพื่อกิจธุระอันจำเป็นควรเปิดให้ลูกจ้างใช้สิทธิลาเพื่อกิจธุระอันจำเป็นได้อย่างเต็มที่

๕) ควรแยกการลาตรวจครรภ์ก่อนคลอดบุตรและการลาคลอดบุตรให้ชัดเจน เพื่อคุณภาพชีวิตการให้บุตรและความสัมพันธ์ของแม่และเด็ก

๖) บทบัญญัติเดิมของมาตรา ๑๑๕/๑ เดิมเหมาะสมแล้ว เนื่องจากการแก้ไขเป็นประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายเดียวและกรณีสถานประกอบการขนาดเล็กหรือเพิ่งจัดตั้งใหม่อาจไม่ทราบข้อกฎหมายดังกล่าว ทำให้เกิดโทษต่อนายจ้างได้

๗) ควรมีการเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อให้ทราบถึงการให้ความคุ้มครองลูกจ้างในกรณีเดียวกันและนำข้อมูลที่ได้รับมาปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติให้ดีขึ้น

๘) ควรจัดสนทนาไตรภาคีเพื่อรับฟังความคิดเห็น เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ...) พ.ศ. อีกครั้ง

ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็นดังกล่าว กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานได้นำมาประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ...) พ.ศ. และได้ชี้แจงเหตุผลรายประเด็นพร้อมเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นให้ประชาชนได้รับทราบผ่านเว็บไซต์ www.labour.go.th นอกจากนี้ยังได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญการแก้ไขเพิ่มเติมเอกสารหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น การวิเคราะห์ผลกระทบทั้งเชิงบวกและลบจากการบังคับใช้กฎหมาย และประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับมาเพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

๘.๑.๒ สรุปผลการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในชั้นการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการวิสามัญได้นำผลการดำเนินการตามข้อ ๘.๑.๑ มาใช้ประกอบการพิจารณาในกระบวนการตราร่างพระราชบัญญัตินี้ครบถ้วนแล้ว

๘.๒ ผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

<u>ชื่อร่างพระราชบัญญัติ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>คำปรารภ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓</u> แก้ไขวรรคหนึ่งของมาตรา ๙	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔</u> แก้ไขมาตรา ๑๓	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๕</u> เพิ่มมาตรา ๑๗/๑	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๖</u> แก้ไขมาตรา ๓๔	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๗</u> แก้ไขมาตรา ๔๑	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๘</u> แก้ไขมาตรา ๕๓	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๙</u> เพิ่มมาตรา ๕๗/๑	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๐</u> แก้ไขมาตรา ๕๙	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๑</u> แก้ไขมาตรา ๗๐	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๒</u> แก้ไขวรรคหนึ่งของมาตรา ๗๕	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๓</u> แก้ไข (๕) ของมาตรา ๙๓	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔</u> แก้ไข (๕) ของมาตรา ๑๑๘	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕</u> เพิ่ม (๖) ของมาตรา ๑๑๘	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๖</u> แก้ไขมาตรา ๑๒๐	ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๗ เพิ่มมาตรา ๑๒๐/๑ และมาตรา ๑๒๐/๒ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘ แก้ไขมาตรา ๑๒๔/๑ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๙ เพิ่มมาตรา ๑๒๕/๑ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๐ แก้ไข (๑) ของมาตรา ๑๔๔ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๑ แก้ไข (๒) ของมาตรา ๑๔๔ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๒ แก้ไขมาตรา ๑๔๕ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๓ แก้ไขมาตรา ๑๔๖ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๔ แก้ไขวรรคสองของมาตรา ๑๕๑ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๕ แก้ไขมาตรา ๑๕๕/๑ ไม่มีการแก้ไข

๙. ข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญ

คณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. เห็นควรตั้งข้อสังเกตเพื่อเสนอต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ดังนี้

๙.๑ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานควรจัดทำคำชี้แจงเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับการลาว่าลักษณะใดบ้างที่จะถือเป็นการลาเพื่อกิจธุระอันจำเป็น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการใช้สิทธิในการลาของลูกจ้างและใช้ประกอบดุลพินิจของนายจ้างในการอนุญาตให้ลา ตลอดจนเพื่อเป็นแนวทางในการวินิจฉัยของพนักงานตรวจแรงงานในทุกพื้นที่ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันด้วย

๙.๒ ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ยกเลิกขั้นตอนในการให้พนักงานตรวจแรงงานมีหนังสือแจ้งเตือนนายจ้างที่ไม่ยื่นหรือไม่แจ้งแบบแสดงสภาพการจ้างและสภาพการทำงาน เพราะเห็นว่ามาตรา ๑๓๙ (๓) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้บัญญัติรองรับอำนาจพนักงานตรวจแรงงานให้มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้นายจ้างหรือลูกจ้างปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายอยู่แล้ว และมาตรา ๑๔๑ วรรคสาม ยังได้กำหนดกรณีที่นายจ้างได้ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานตรวจแรงงานแล้ว การดำเนินคดีอาญาแก่นายจ้างให้เป็นอันระงับไป อันเป็นกระบวนการดำเนินคดีตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในกฎหมาย แต่อย่างไรก็ดี เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนที่อาจจะเกิดขึ้นจากการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจึงต้องเร่งสร้างการรับรู้แก่นายจ้างและเน้นย้ำในเรื่องของกรอบเวลาและอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดให้นายจ้างรับทราบและปฏิบัติให้ถูกต้อง เช่น อาจมีการกำหนดบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าวลงในหนังสือแจ้งนายจ้างหรือแบบฟอร์มที่พนักงานตรวจแรงงานต้องส่งให้กับนายจ้างซึ่งมีลูกจ้างรวมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไปภายในเดือนธันวาคมของทุกปี

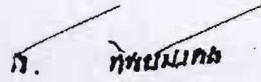
โดยหนังสือแจ้งนายจ้างหรือแบบฟอร์มนั้นจะต้องมีข้อความในลักษณะที่ให้นายจ้างส่งข้อมูลกลับมา
ยังอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเมื่อใด และหากพ้นกำหนดแล้วจะมีโทษอย่างไร อย่างชัดเจนด้วย

๙.๓ การแจ้งปิดประกาศการย้ายสถานประกอบกิจการให้ลูกจ้างทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า
๓๐ วันก่อนวันย้ายสถานประกอบกิจการตามมาตรา ๑๒๐ วรรคหนึ่ง อาจมีบางกรณีที่นายจ้างปิดประกาศ
ให้ลูกจ้างทราบไม่พร้อมกัน ทำให้ลูกจ้างบางส่วนอาจใช้สิทธิตามมาตรา ๑๒๐ วรรคสาม ไม่ทันกำหนด
ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการใช้สิทธิของลูกจ้าง กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานควรจัดทำ
คำชี้แจงให้ลูกจ้างและนายจ้างทราบ เพื่อลูกจ้างจะได้ใช้สิทธิได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายต่อไป

๙.๔ ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน
พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งกระทบกับสิทธิและหน้าที่ของลูกจ้างและนายจ้างหลายประเด็น กรมสวัสดิการและคุ้มครอง
แรงงานควรจัดทำคำชี้แจงเพื่อประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ให้แก่ลูกจ้างและนายจ้าง รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง
ได้รับทราบและเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายเพื่อให้สามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

๑๐. คณะกรรมการการวิสามัญได้เสนอร่างพระราชบัญญัติตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม
รวมทั้งข้อสังเกตมาพร้อมกับรายงานนี้ด้วยแล้ว

พลเอก

ก. กุศลมงคล

(สุวโรจน์ ทิพย์มงคล)

เลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ...) พ.ศ.

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(ก)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมให้นายจ้างเสียดอกเบี้ยให้แก่ลูกจ้างในระหว่างผิมนัดร้อยละสิบห้าต่อปี ในกรณีที่นายจ้างไม่จ่ายเงินกรณีที่นายจ้างบอกเลิกสัญญาจ้างโดยไม่บอกกล่าวล่วงหน้า หรือไม่จ่ายเงิน ในกรณีที่นายจ้างหยุดกิจการ หรือเงินที่นายจ้างมีหน้าที่ต้องจ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติกรณีการเปลี่ยนแปลงตัวนายจ้างต้องได้รับความยินยอม จากลูกจ้าง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)

(๓) เพิ่มบทบัญญัติให้นายจ้างจ่ายเงินแก่ลูกจ้างกรณีบอกเลิกสัญญาจ้าง โดยไม่บอกกล่าวล่วงหน้า (เพิ่มมาตรา ๑๗/๑)

(๔) แก้ไขเพิ่มเติมให้ลูกจ้างมีสิทธิลาเพื่อกิจธุระอันจำเป็นได้ปีละไม่น้อยกว่า สามวันทำงาน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๔)

(๕) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์มีสิทธิลา เพื่อตรวจครรภ์ก่อนคลอดบุตร โดยให้ถือเป็นวันลาเพื่อคลอดบุตร (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๑)

(๖) แก้ไขเพิ่มเติมให้นายจ้างกำหนดค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าล่วงเวลาในวันหยุดในอัตราเท่ากันทั้งลูกจ้างชายและหญิง ในงานที่มีค่าเท่าเทียมกัน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๓)

(๗) เพิ่มบทบัญญัติให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างในวันลาเพื่อกิจธุระอันจำเป็น และแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงในวันลา เพื่อตรวจครรภ์ก่อนคลอดบุตร (เพิ่มมาตรา ๕๗/๑ และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๙)

(๘) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเรื่องกำหนดเวลาการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงาน ในวันหยุด ค่าล่วงเวลาในวันหยุด และเงินที่นายจ้างมีหน้าที่ต้องจ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๐)

(๙) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการจ่ายเงินกรณีที่นายจ้างต้องหยุดกิจการทั้งหมด หรือบางส่วนเป็นการชั่วคราว โดยให้จ่าย ณ สถานที่จ่ายเงินและภายในกำหนดเวลา (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง)

(๑๐) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการจ่ายค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้างโดยกำหนด ค่าชดเชยกรณีลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันครบสิบปี แต่ไม่ครบยี่สิบปี และเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการ จ่ายค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันครบยี่สิบปีขึ้นไป (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๘ (๕) และเพิ่มมาตรา ๑๑๘ (๖))

(๑๑) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการย้ายสถานประกอบกิจการ การจ่ายค่าชดเชยพิเศษแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าหรือค่าชดเชยพิเศษ และเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการพิจารณา คำร้องและการมีคำสั่งของคณะกรรมการสวัสดิการแรงงาน รวมทั้งแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับการออกคำสั่งของคณะกรรมการสวัสดิการแรงงานให้สอดคล้องกับมาตราที่เพิ่มเติม (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙๓ (๕) มาตรา ๑๒๐ และเพิ่มมาตรา ๑๒๐/๑)

(๑๒) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติให้การดำเนินคดีอาญาต่อนายจ้างระงับไปเมื่อนายจ้าง ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด (เพิ่มมาตรา ๑๒๐/๒ และมาตรา ๑๒๕/๑ และแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๒๔/๑)

(๑๓) แก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติ ที่เกี่ยวข้อง และยกเลิกขั้นตอนในการให้พนักงานตรวจแรงงานมีหนังสือแจ้งเตือนนายจ้างซึ่งไม่ยื่น หรือไม่แจ้งแบบแสดงสภาพการจ้างและสภาพการทำงาน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔๔ (๑) และ (๒) มาตรา ๑๔๕ มาตรา ๑๔๖ มาตรา ๑๕๑ วรรคสอง และมาตรา ๑๕๕/๑)

เหตุผล

เนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ทำให้บทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันและไม่เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินการ เพื่อให้ความคุ้มครองลูกจ้าง สมควรแก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดให้การเปลี่ยนแปลงตัวนายจ้างต้องได้รับความยินยอมจากลูกจ้าง กำหนดให้ลูกจ้างมีสิทธิลาเพื่อกิจธุระอันจำเป็นปีหนึ่งไม่น้อยกว่าสามวันทำงาน กำหนดให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์สามารถลาเพื่อตรวจครรภ์ก่อนคลอดบุตรได้โดยให้ถือเป็นวันลา เพื่อคลอดบุตร เพิ่มอัตราค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันครบยี่สิบปีขึ้นไป กำหนดให้การย้ายสถานประกอบกิจการ ให้รวมทั้งการย้ายสถานประกอบกิจการไปตั้ง ณ สถานที่ใหม่ หรือสถานที่อื่นของนายจ้าง และแก้ไขให้นายจ้างกำหนดค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าล่วงเวลาในวันหยุดในอัตราเท่ากันทั้งลูกจ้างชายและหญิงในงานที่มีค่าเท่าเทียมกันเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
คุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ
ของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
บัญญัติให้กระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้
เพื่อยกระดับการคุ้มครองลูกจ้างให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและมีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะทำให้
ลูกจ้างซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมีความมั่นคงในการทำงานและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
และจะเป็นประโยชน์แก่ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้อง
กับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครอง
แรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑
และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙ ในกรณีที่นายจ้างไม่คืนหลักประกันที่เป็นเงินตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง ไม่จ่ายเงินกรณีนายจ้างบอกเลิกสัญญาจ้างโดยไม่บอกกล่าวล่วงหน้าตามมาตรา ๑๗/๑ หรือไม่จ่าย ค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด ค่าล่วงเวลาในวันหยุด และเงินที่นายจ้างมีหน้าที่ต้องจ่ายตาม พระราชบัญญัตินี้ภายในเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๗๐ หรือไม่จ่ายเงินกรณีนายจ้างหยุดกิจการตาม มาตรา ๗๕ หรือค่าชดเชยตามมาตรา ๑๑๘ ค่าชดเชยพิเศษแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าหรือค่าชดเชย พิเศษตามมาตรา ๑๒๐ มาตรา ๑๒๐/๑ มาตรา ๑๒๑ และมาตรา ๑๒๒ ให้นายจ้างเสียดอกเบี้ยให้แก่ ลูกจ้างในระหว่างเวลาผิดนัดร้อยละสิบห้าต่อปี”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงตัวนายจ้าง หรือในกรณีที่นายจ้าง เป็นนิติบุคคล และมีการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลง โอน หรือควบกับนิติบุคคลใด หากมีผลทำให้ ลูกจ้างคนหนึ่งคนใดไปเป็นลูกจ้างของนายจ้างใหม่ การไปเป็นลูกจ้างของนายจ้างใหม่ดังกล่าวต้องได้รับความยินยอมจากลูกจ้างคนนั้นด้วย และให้สิทธิต่าง ๆ ที่ลูกจ้างมีอยู่ต่อนายจ้างเดิมคงมีสิทธิต่อไป โดยนายจ้างใหม่ต้องรับไปทั้งสิทธิและหน้าที่อันเกี่ยวกับลูกจ้างนั้นทุกประการ”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

“มาตรา ๑๗/๑ ในกรณีที่นายจ้างบอกเลิกสัญญาจ้างโดยไม่บอกกล่าวล่วงหน้า ให้ลูกจ้างทราบตามมาตรา ๑๗ วรรคสอง ให้นายจ้างจ่ายเงินให้แก่ลูกจ้างเป็นจำนวนเท่ากับ ค่าจ้างที่ลูกจ้างควรจะได้รับ นับแต่วันที่ให้ลูกจ้างออกจากงานจนถึงวันที่การเลิกสัญญาจ้างมีผล ตามมาตรา ๑๗ วรรคสอง โดยให้จ่ายในวันที่ให้ลูกจ้างออกจากงาน”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๔ ให้ลูกจ้างมีสิทธิลาเพื่อกิจธุระอันจำเป็นได้ปีละไม่น้อยกว่าสามวัน ทำงาน”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๑ ให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์มีสิทธิลาเพื่อคลอดบุตรครรภ์หนึ่งไม่เกิน เก้าสิบแปดวัน

วันลาเพื่อคลอดบุตรตามมาตรา ๔๑ นี้ให้หมายความรวมถึงวันลาเพื่อตรวจครรภ์ ก่อนคลอดบุตรด้วย

วันลาตามวรรคหนึ่ง ให้นับรวมวันหยุดที่มีในระหว่างวันลาด้วย”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๓ ให้นายจ้างกำหนดค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าล่วงเวลาในวันหยุดให้แก่ลูกจ้างที่ทำงานอันมีลักษณะ คุณภาพ และปริมาณเท่ากัน หรืองานที่มีค่าเท่าเทียมกันในอัตราเท่ากันไม่ว่าลูกจ้างนั้นจะเป็นชายหรือหญิง”

มาตรา ๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

“มาตรา ๕๗/๑ ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างในวันลาเพื่อกิจธุระอันจำเป็น ตามมาตรา ๓๔ เท่ากับค่าจ้างในวันทำงานตลอดระยะเวลาที่ลา แต่ปีหนึ่งต้องไม่เกินสามวันทำงาน”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๙ ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงในวันลาเพื่อคลอดบุตร ตามมาตรา ๔๑ เท่ากับค่าจ้างในวันทำงานตลอดระยะเวลาที่ลา แต่ไม่เกินสี่สัปดาห์”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๐ ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด ค่าล่วงเวลาในวันหยุด และเงินที่นายจ้างมีหน้าที่ต้องจ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ให้ถูกต้องและตามกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่มีการคำนวณค่าจ้างเป็นรายเดือน รายวัน รายชั่วโมง หรือเป็นระยะเวลาอย่างอื่นที่ไม่เกินหนึ่งเดือน หรือตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย ให้จ่ายเดือนหนึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งครั้ง เว้นแต่จะมีการตกลงกันเป็นอย่างอื่นที่เป็นประโยชน์แก่ลูกจ้าง

(๒) ในกรณีที่มีการคำนวณค่าจ้าง นอกจาก (๑) ให้จ่ายตามกำหนดเวลาที่นายจ้าง และลูกจ้างตกลงกัน

(๓) ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด ค่าล่วงเวลาในวันหยุด และเงินที่นายจ้างมีหน้าที่ต้องจ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ให้จ่ายเดือนหนึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งครั้ง

ในกรณีที่นายจ้างเลิกจ้างลูกจ้าง ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด ค่าล่วงเวลาในวันหยุด และเงินที่นายจ้างมีหน้าที่ต้องจ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ ตามที่ลูกจ้างมีสิทธิได้รับ ให้แก่ลูกจ้างภายในสามวันนับแต่วันที่เลิกจ้าง”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๕ ในกรณีที่นายจ้างมีความจำเป็นต้องหยุดกิจการทั้งหมดหรือบางส่วน เป็นการชั่วคราว ด้วยเหตุหนึ่งเหตุใดที่สำคัญอันมีผลกระทบต่อการประกอบกิจการของนายจ้าง จนทำให้นายจ้างไม่สามารถประกอบกิจการได้ตามปกติซึ่งมิใช่เหตุสุดวิสัย ให้นายจ้างจ่ายเงินให้แก่ลูกจ้างไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้าของค่าจ้างในวันทำงานที่ลูกจ้างได้รับก่อนนายจ้าง

หยุดกิจการตลอดระยะเวลาที่นายจ้างไม่ได้ให้ลูกจ้างทำงาน ณ สถานที่จ่ายเงินตามมาตรา ๕๕ และภายในกำหนดเวลาการจ่ายเงินตามมาตรา ๗๐ (๑)”

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความใน (๕) ของมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๕) ออกคำสั่งให้นายจ้างจ่ายค่าชดเชยพิเศษแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า หรือค่าชดเชยพิเศษตามมาตรา ๑๒๐/๑”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความใน (๕) ของมาตรา ๑๑๘ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๕) ลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันครบสิบปี แต่ไม่ครบยี่สิบปี ให้จ่ายไม่น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้ายสามร้อยวัน หรือไม่น้อยกว่าค่าจ้างของการทำงานสามร้อยวันสุดท้ายสำหรับลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย”

มาตรา ๑๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๖) ของมาตรา ๑๑๘ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

“(๖) ลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันครบยี่สิบปีขึ้นไป ให้จ่ายไม่น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้ายสี่ร้อยวัน หรือไม่น้อยกว่าค่าจ้างของการทำงานสี่ร้อยวันสุดท้ายสำหรับลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย”

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๐ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒๐ นายจ้างซึ่งประสงค์จะย้ายสถานประกอบกิจการแห่งหนึ่งแห่งใด ไปตั้ง ณ สถานที่ใหม่ หรือย้ายไปยังสถานที่อื่นของนายจ้าง ให้นายจ้างปิดประกาศแจ้งให้ลูกจ้างทราบล่วงหน้า โดยให้ปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สถานประกอบกิจการนั้นตั้งอยู่ที่ลูกจ้างสามารถเห็นได้อย่างชัดเจน ติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนวันย้ายสถานประกอบกิจการ และประกาศนั้นอย่างน้อยต้องมีข้อความชัดเจนเพียงพอที่จะเข้าใจได้ว่าลูกจ้างคนใดจะต้องถูกย้ายไปสถานที่ใด และเมื่อใด

ในกรณีที่นายจ้างไม่ปิดประกาศให้ลูกจ้างทราบล่วงหน้าตามวรรคหนึ่ง ให้นายจ้างจ่ายค่าชดเชยพิเศษแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าแก่ลูกจ้างที่ไม่ประสงค์จะไปทำงาน ณ สถานประกอบกิจการแห่งใหม่เท่ากับค่าจ้างอัตราสุดท้ายสามสิบวัน หรือเท่ากับค่าจ้างของการทำงานสามสิบวันสุดท้ายสำหรับลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย

หากลูกจ้างคนใดเห็นว่าการย้ายสถานประกอบกิจการดังกล่าวมีผลกระทบสำคัญต่อการดำรงชีวิตตามปกติของลูกจ้างหรือครอบครัวของลูกจ้างคนนั้น และไม่ประสงค์จะไปทำงาน ณ สถานประกอบกิจการแห่งใหม่ ต้องแจ้งให้นายจ้างทราบเป็นหนังสือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ปิดประกาศ หรือนับแต่วันที่ย้ายสถานประกอบกิจการในกรณีที่นายจ้างมิได้ปิดประกาศตามวรรคหนึ่ง และให้ถือว่าสัญญาจ้างสิ้นสุดลงในวันที่นายจ้างย้ายสถานประกอบกิจการ โดยลูกจ้างมีสิทธิได้รับค่าชดเชยพิเศษไม่น้อยกว่าอัตราค่าชดเชยที่ลูกจ้างพึงมีสิทธิได้รับตามมาตรา ๑๑๘

ให้นายจ้างจ่ายค่าชดเชยพิเศษแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าตามวรรคสอง หรือค่าชดเชยพิเศษตามวรรคสามให้แก่ลูกจ้างภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สัญญาจ้างสิ้นสุด

ในกรณีที่นายจ้างไม่เห็นด้วยกับเหตุผลของลูกจ้างตามวรรคสามให้นายจ้างยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการสวัสดิการแรงงานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งเป็นหนังสือ”

มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๒๐/๑ และมาตรา ๑๒๐/๒ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

“มาตรา ๑๒๐/๑ เมื่อคณะกรรมการสวัสดิการแรงงานพิจารณาคำร้องตามมาตรา ๑๒๐ วรรคห้าแล้ว เห็นว่าลูกจ้างมีสิทธิได้รับค่าชดเชยพิเศษแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าหรือค่าชดเชยพิเศษ ให้คณะกรรมการสวัสดิการแรงงานสั่งให้นายจ้างจ่ายค่าชดเชยพิเศษแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า หรือค่าชดเชยพิเศษ แล้วแต่กรณี ให้แก่ลูกจ้างภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายจ้างทราบคำสั่ง

ในกรณีที่คณะกรรมการสวัสดิการแรงงานพิจารณาแล้ว เห็นว่าลูกจ้างไม่มีสิทธิได้รับค่าชดเชยพิเศษแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าหรือค่าชดเชยพิเศษ แล้วแต่กรณี ให้คณะกรรมการสวัสดิการแรงงานแจ้งคำสั่งให้นายจ้างและลูกจ้างทราบ

ในการพิจารณาและมีคำสั่งของคณะกรรมการสวัสดิการแรงงานให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้อง และแจ้งคำสั่งให้นายจ้างและลูกจ้างทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มิมีคำสั่ง

คำสั่งของคณะกรรมการสวัสดิการแรงงานให้เป็นที่สุด เว้นแต่นายจ้างหรือลูกจ้างจะอุทธรณ์คำสั่งต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ทราบคำสั่ง ในกรณีที่นายจ้างเป็นฝ่ายนำคดีไปสู่ศาล นายจ้างต้องวางหลักประกันต่อศาลตามจำนวนที่ต้องจ่ายตามคำสั่งนั้น จึงจะฟ้องคดีได้

การส่งคำสั่งของคณะกรรมการสวัสดิการแรงงานให้นำมาตรา ๑๔๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๐/๒ ในกรณีที่นายจ้างได้อุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการสวัสดิการแรงงานต่อศาลภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๑๒๐/๑ วรรคสี่ และได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลแล้ว การดำเนินคดีอาญาต่อนายจ้างให้เป็นอันระงับไป”

มาตรา ๑๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒๔/๑ ในกรณีที่นายจ้างได้ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานตรวจแรงงานตามมาตรา ๑๒๔ ภายในระยะเวลาที่กำหนด การดำเนินคดีอาญาต่อนายจ้างให้เป็นอันระงับไป”

มาตรา ๑๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๒๕/๑ ของหมวด ๑๒ การยื่นคำร้อง และการพิจารณาคำร้อง แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

“มาตรา ๑๒๕/๑ ในกรณีที่นายจ้างได้นำคดีไปสู่ศาลภายในระยะเวลาที่กำหนด ตามมาตรา ๑๒๕ และได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลแล้ว การดำเนินคดีอาญา ต่อนายจ้างให้เป็นอันระงับไป”

มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความใน (๑) ของมาตรา ๑๔๔ แห่งพระราชบัญญัติ คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๑) มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๗/๑ มาตรา ๒๓ วรรคสอง มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ มาตรา ๓๙/๑ มาตรา ๔๐ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๗/๑ มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๗ มาตรา ๗๐ มาตรา ๗๑ มาตรา ๗๒ มาตรา ๗๖ มาตรา ๘๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๑๘ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๑๘/๑ วรรคสอง”

มาตรา ๒๑ ให้ยกเลิกความใน (๒) ของมาตรา ๑๔๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครอง แรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๒) มาตรา ๑๒๐ มาตรา ๑๒๐/๑ มาตรา ๑๒๑ หรือมาตรา ๑๒๒ ในส่วนที่เกี่ยวกับการไม่จ่ายค่าชดเชยพิเศษแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าหรือค่าชดเชยพิเศษ”

มาตรา ๒๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๕ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๕ นายจ้างผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท”

มาตรา ๒๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๖ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๓ และให้ใช้ ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๖ นายจ้างผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๕ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๕ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๕ มาตรา ๖๖ มาตรา ๗๓ มาตรา ๗๔ มาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๗๗ มาตรา ๙๙ มาตรา ๑๐๘ มาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๓ มาตรา ๑๑๔ มาตรา ๑๑๕ มาตรา ๑๑๗ หรือไม่บอกกล่าวล่วงหน้า ตามมาตรา ๑๒๑ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๓๙ (๒) หรือ (๓) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท”

มาตรา ๒๔ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๑๕๑ แห่งพระราชบัญญัติ
คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๔)
พ.ศ. ๒๕๕๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานตรวจแรงงานที่สั่งตามมาตรา ๑๒๔ ต้องระวางโทษ
จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๒๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน
พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้
ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๕/๑ นายจ้างผู้ใดไม่ยื่นหรือไม่แจ้งแบบแสดงสภาพการจ้าง
และสภาพการทำงานตามมาตรา ๑๑๕/๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท”

.....

.....

สรุปผลการดำเนินงาน

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ของ

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการวิสามัญได้มีการประชุมเพื่อพิจารณา จำนวน ๑๑ ครั้ง ดังนี้

<u>ครั้งที่ ๑</u> วันจันทร์ที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๑	<u>ครั้งที่ ๒</u> วันอังคารที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑
<u>ครั้งที่ ๓</u> วันพุธที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑	<u>ครั้งที่ ๔</u> วันอังคารที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๑
<u>ครั้งที่ ๕</u> วันอังคารที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๑	<u>ครั้งที่ ๖</u> วันอังคารที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑
<u>ครั้งที่ ๗</u> วันอังคารที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑	<u>ครั้งที่ ๘</u> วันอังคารที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑
<u>ครั้งที่ ๙</u> วันศุกร์ที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑	<u>ครั้งที่ ๑๐</u> วันอังคารที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑
<u>ครั้งที่ ๑๑</u> วันศุกร์ที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑	

คณะผู้รับผิดชอบ

ในการจัดทำรายงานของคณะกรรมการวิสามัญ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

นายสุรัตน์ หวังต่อลาภ รองเลขาธิการวุฒิสภา

รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๑

ฝ่ายเลขานุการ (กลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญ ๒)

นายประเสริฐ สีเลิศ	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญ ๒
นายสุริยา อุ่นคำ	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ
นางสาววรรณวิภา ศรีวัฒนพงศ์	นิติกรชำนาญการ
นายกมลชัย แสงศรีคำ	นิติกรชำนาญการ
นายวิทยา เทียงแท้	นิติกรชำนาญการ
นางสาวภัทราพร อารียชน	วิทยากรชำนาญการ
นายภูเมธ อธิปัญญากุล	วิทยากรชำนาญการ
นางสาววรรณ เกิดทอง	วิทยากรชำนาญการ
นางสาววัลลภา ภูวรรณ	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

ฝ่ายเอกสารอ้างอิง

นางสาวลัดดาวัลย์ สมบูรณ์กิจชัย	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิงฯ
นางอนงค์ ไต่ระดับ	วิทยากรเชี่ยวชาญ
นายธเนช เขตจัตุรัส	นิติกรชำนาญการพิเศษ
นายคมสัน นิคมคนารักษ์	นิติกรชำนาญการ
นางสาวยุพิน พรพันธ์	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ สำนักกรรมการ ๒ โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๖๖ - ๗ โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๖๗

ออกแบบและพิมพ์ที่
สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๓, ๐ ๒๘๘๑ ๙๔๗/๒, ๐ ๒๘๘๑ ๙๔๗๕